درس ششم: ماضی معلوم (۱).

۱- برای هر یک از اوزان (فَعَلَ / فَعِلَ / فَعُلَ) پنج فعل قرآنی ذکر کنید.

فَعَلَ.	فَعِلَ.	فَعُلَ.
ظَلَمُوا.	عَمِلَ.	حَسُنَ.
دَخَلُوا.	سَمِعَ.	بَصُرْتُ.
رَفَعَ.	لَبِثُوا.	كَرُمَ.
ضَرَبْنَا.	وَسِعَ.	شَرُفَ.
خَلَقَ.	مَرِضْتُ.	لَؤُمَ.

۲- چهارده صیغه فعل های (خَتَمَ / عَلِمَ / عَظُمَ) را صرف کنید.

۱- خَتَمَ ← خَتَمْ + ـَ = خَتَمَ. (آن یک مرد) به پایان رساند.

۲- خَتَمَ ← + ا = خَتَمَا. (آن دو مرد) به پایان رساندند.

۳- خَتَمَ ← ـُ + وْ = خَتَمُوا. (آن مردان) به پایان رساندند.

۴- خَتَمَ ← + تْ = خَتَمَتْ. (آن یک زن) به پایان رساند.

۵- خَتَمَ ← + تَا = خَتَمَتَا. (آن دو زن) به پایان رساندند.

۶- خَتَمَ ← ـْ + نَ = خَتَمْنَ (آن زنان) به پایان رساندند.

۷- خَتَمَ ← ـْ + تَ = خَتَمْتَ. (تو یک مرد) به پایان رساندی.

۸- خَتَمَ ← ـْ + تُمَا = خَتَمْتُمَا. (شما دو مرد) به پایان رساندید.

۹- خَتَمَ ← ـْ + تُمْ = خَتَمْتُمْ. (شما مردان) به پایان رساندید.

۱۰- خَتَمَ ← ـْ + تِ = خَتَمْتِ. (تو یک زن) به پایان رساندی.

۱۱- خَتَمَ ← ـْ + تُمَا = خَتَمْتُمَا. (شما دو زن) به پایان رساندید.

۱۲- خَتَمَ ← ـْ + تُنَّ = خَتَمْتُنَّ. (شما زنان) به پایان رساندید.

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

۱۳- خَتَمَ ← ـُ + تُ : خَتَمْتُ. (من) به پایان رساندم.

۱۴- خَتَمَ ← ـْ + نَا : خَتَمْنَا. (ما) به پایان رساندیم.

۱- عَظُمَ ← عَظُمَ : عَظُمَ. (آن یک مرد) خیلی بزرگ شد.

۲- عَظُمَ ← + ا : عَظُمَا. (آن دو مرد) خیلی بزرگ شدند.

۳- عَظُمَ ← ـُ + وْ : عَظُمُوا. (آن مردان) خیلی بزرگ شدند.

۴- عَظُمَ ← + تْ : عَظُمَتْ. (آن یک زن) خیلی بزرگ شد.

۵- عَظُمَ ← + تَا : عَظُمَتَا. (آن دو زن) خیلی بزرگ شدند.

۶- عَظُمَ ← ـُ + نَ : عَظُمْنَ. (آن زنان) خیلی بزرگ شدند.

۷- عَظُمَ ← ـُ + تَ : عَظُمْتَ. (تو یک مرد) خیلی بزرگ شدی.

۸- عَظُمَ ← ـُ + تُمَا : عَظُمْتُمَا. (شما دو مرد) خیلی بزرگ شدید.

۹- عَظُمَ ← ـُ + تُم : عَظُمْتُم. (شما مردان) خیلی بزرگ شدید.

۱۰- عَظُمَ ← ـُ + تِ : عَظُمْتِ. (تو یک زن) خیلی بزرگ شدی.

۱۱- عَظُمَ ← ـُ + تُمَا : عَظُمْتُمَا. (شما دو زن) خیلی بزرگ شدید.

۱۲- عَظُمَ ← ـُ + تُنَّ : عَظُمْتُنَّ. (شما زنان) خیلی بزرگ شدید.

۱۳ـ عَظُمَ ← ـُ + تُ ؛ عَظُمْتُ. (من) خیلی بزرگ شدم.

۱۴ـ عَظُمَ ← ـُ + نَا ؛ عَظُمْنَا. (ما) خیلی بزرگ شدیم.

۱ـ عِلْم ← عَلِمَ ؛ عَلِمَ. (آن یک مرد) دانست.

۲ـ عَلِمَ ← + ا ؛ عَلِمَا. (آن دو مرد) دانستند.

۳ـ عَلِمَ ← ـُ + وْ ؛ عَلِمُوا. (آن مردان) دانستند.

۴ـ عَلِمَ ← + تْ ؛ عَلِمَتْ. (آن یک زن) دانست.

۵ـ عَلِمَ ← + تَا ؛ عَلِمَتَا. (آن دو زن) دانستند.

۶ـ عَلِمَ ← ـُ + نَ ؛ عَلِمْنَ. (آن زنان) دانستند.

۷ـ عَلِمَ ← ـُ + تَ ؛ عَلِمْتَ. (تو یک مرد) دانستی.

۸ـ عَلِمَ ← ـُ + تُمَا ؛ عَلِمْتُمَا. (شما دو مرد) دانستید.

۹ـ عَلِمَ ← ـُ + تُم ؛ عَلِمْتُمْ. (شما مردان) دانستید.

۱۰ـ عَلِمَ ← ـُ + تِ ؛ عَلِمْتِ. (تو یک زن) دانستی.

۱۱ـ عَلِمَ ← ـُ + تُمَا ؛ عَلِمْتُمَا. (شما دو زن) دانستید.

۱۲- عَلِمَ ← ـُ + تُنَّ : عَلِمْتُنَّ. (شما زنان) دانستید.

۱۳- عَلِمَ ← ـُ + تُ : عَلِمْتُ. (من) دانستم.

۱۴- عَلِمَ ← ـُ + نَا : عَلِمْنَا. (ما) دانستیم.

۳- صیغه و معناسی فعل هاسی زیر را بیان کنید.

- خَلَقْتُ : صیغه ۱۳. متکلم وحده. (من آفریدم.)
- خَرَجْتُمْ : صیغه ۹. جمع مذکر مخاطب. (شما مردان خارج شدید.)
- عَبَدْنَا : صیغه ۱۴. متکلم مع الغیر. (ما عبادت کردیم.)
- کَتَبْتُمَا : صیغه ۸. مثنی مذکر مخاطب. (شما دو مرد نوشتید.)
- کَتَبْتُمَا : صیغه ۱۱. مثنی مؤنث مخاطب. (شما دو زن نوشتید.)
- ذَهَبْتُنَّ : صیغه ۱۲. جمع مؤنث مخاطب. (شما زنان رفتید.)
- حَسُنْتَ : صیغه ۷. مفرد مذکر مخاطب. (تو یک مرد نیکو شدی.)

۴- برای معانی زیر، صیغه‌های مناسب خالی بنویسید.

- ما یاری کردیم : نَصَرْنَا.
- زنان راست گفتند : صَدَقْنَ.
- من نشستم : جَلَسْتُ.
- تو رفتی : ذَهَبْتَ.
- تو رفتی : ذَهَبْتِ.
- شما دو مرد زدید : ضَرَبْتُمَا.

۵- در عبارات ذیل، فعل‌های ماضی را مشخص کرده، صیغه و وزن هر یک را بیان کنید.

- خَلَقْنَا : فَعَلْنَا. صیغه ۱۲. متکلم مع الغیر. (ما آفریدیم.)
- ظَلَمْتُمْ : فَعَلْتُمْ. صیغه ۹. جمع مذکر مخاطب. (ظلم کردید.)
- فَعَلُوا : فَعَلُوا. صیغه ۳. جمع مذکر غائب. (انجام دادند.)
- ظَلَمُوا : فَعَلُوا. صیغه ۳. جمع مذکر غائب. (ظلم کردند.)
- ذَكَرُوا : فَعَلُوا. صیغه ۳. جمع مذکر غائب. (یاد کردند.)